

Yksityisen hoidon tuen ja siihen liittyvän kuntalisän muutokset/ EL-H

VD/2202/02.03.01.03/2016

Lainsäädännöllinen tausta

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa säädetään lakisääteisen hoitorahan ja tulosidonnaisen hoitolisän perusteet ja määrät. Kansaneläkeindeksiin sidottujen lakisääteisten tukien euromäärät tarkistetaan vuosittain. Niiden lisäksi kunta voi harkintansa mukaan maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää.

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea koskevaa lakia on muutettu eduskunnan päätöksellä 15.12.2015. Laki tulee voimaan 1.8.2016. Muutokset koskevat yksityisen hoidon tuen perusteita ja euromääriä.

Yksityisen hoidon tukeen tehty lakimuutokset liittyvät Varhaiskasvatustalain 11 a ja 11 b §:n muuttamista koskevan lain voimaantuloon 1.8.2016. Varhaiskasvatustalain (36/1973) 11 §:n mukaista kunnan yleistä järjestämisvelvoitetta on täydennetty lain 11 a §:ssä säädetyllä subjektiivisella oikeudella varhaiskasvatukseen. Lain mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi ennen oppivelvollisuuden alkamista saa varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen on lapsilla, joiden vanhemmat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat muussa työssä päätoimisesti. Lisäksi oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen on, mikäli se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se muutoin on lapsen edun mukaista.

Lain muutoksen myötä yksityisen hoidon tuen hoitoraha on perheen kustakin lapsesta 63,93 euroa kuukaudessa, kun lapsella on oikeus varhaiskasvatustalain mukaiseen varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 173,74 euroa kuukaudessa perheen kustakin lapsesta, jos vanhemmat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat muussa työssä päätoimisesti. 173,74 euron suuruista hoitorahaa maksetaan myös, jos lapsella on kunnan päätöksellä todettu oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia, taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. Varhaiskasvatusoikeuden muuttuessa esimerkiksi vanhempainvapaan alkaessa tai päättyessä, hoitorahan ja hoitolisän euromäärät muuttuvat välittömästi muutospäivästä alkaen. Vanhemman työsuhteen päättyessä suurempaa hoitorahaa ja hoitolisää maksetaan kahden kuukauden ajan.

Perheen hakiessa varhaiskasvatustalain mukaista oikeutta laajempaa varhaiskasvatusta, oikeudesta päätetään samojen periaatteiden mukaisesti kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. 20 tuntia laajemman palvelun hakeminen tapahtuu joko huoltajien tai varhaiskasvatuksen aloitteesta. Huoltajien antama selvitys lapsen 20 tuntia laajemmasta varhaiskasvatuksen tarpeesta tehdään kirjallisesti. Yksityisessä päiväkodissa olevien lasten 20 tuntia laajemman varhaiskasvatustalain palvelun harkinnanvaraiset päätökset tekee varhaiskasvatustalain päällikkö vastuualueensa mukaisesti.

Esiopetukseen osallistuvasta lapsesta hoitoraha on 63,93 euroa kuukaudessa silloin, kun lapsella on oikeus varhaiskasvatustalain mukaista 20 viikkotuntia laajempaan varhaiskasvatukseen. Lapsesta, jolla ei ole esiopetuksen lisäksi oikeutta varhaiskasvatukseen, yksityisen hoidon tuen hoitorahaa ei makseta lainkaan.

Yksityisen hoidon tuen tulosidonnaista hoitolisää maksetaan enintään 146,11 euroa kuukaudessa lapsesta, jolla on oikeus varhaiskasvatustalain mukaista 20 viikkotuntia laajempaan varhaiskasvatukseen. Lapsen hoitolisä 20 tunnin laajuisessa varhaiskasvatuksessa on enintään 73,06 euroa kuukaudessa.

Kunnalla on tietojenantovelvollisuus Kansaneläkelaitokselle (Kela), jos kunnan tiedossa on, että lapsen oikeus varhaiskasvatukseen muuttuu siten, että sillä on vaikutusta yksityisen hoidon tuen määrään. Kelalla on oikeus ilmoittaa kunnalle tiedot, jotka ovat välttämättömiä arvioitaessa lapsen varhaiskasvatustalain oikeuden laajuutta.

Nykytilanne Vantaalla

Tammikuussa 2016 yksityisen hoidon tukea ja sen kuntalisää käytti varhaiskasvatuksessa yhteensä 609 lasta, joista alle kolmevuotiaita oli 185 lasta (30 %).

Yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset vuonna 2015 olivat 3 792 233 euroa.

Taulukko: Yksityisen hoidon tuki Vantaalla

Varhaiskasvatuspalvelu	Lakisääteinen hoitoraha €/kk	Tulosidonnainen hoitolisä €/kk	Kuntalisä €/kk	Yksityisen hoidon tuki yhteensä/kk
Kokopäiväinen varhaiskasvatus yli 25 tuntia viikossa				
alle 3-vuotias lapsi				
päiväkoti, ryhmäperhepäivähoito	173,74	0 - 146,11	600	773,74 - 919,85
perhepäivähoito, hoitaja kotona	173,74	0 - 146,11	290	463,74 - 609,85
3-6-vuotias lapsi				
päiväkoti, ryhmäperhepäivähoito	173,74	0 - 146,11	350	523,74 - 669,85
perhepäivähoito, hoitaja kotona	173,74	0 - 146,11	180	353,74 - 499,85
Osapäiväinen varhaiskasvatus alle 25 tuntia viikossa				
alle 3-vuotiaan lapsen osapäivähoito				
päiväkoti	173,74	0 - 146,11	100	273,74 - 419,85
perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito	173,74	0 - 146,11	0	173,74 - 319,85
3-6-vuotiaan lapsen osapäivähoito				
päiväkoti	173,74	0 - 146,11	100	273,74 - 419,85
perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito	173,74	0 - 146,11	0	173,74 - 319,85
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus				
Esiopetusikäinen, joka osallistuu kunnan järjestämään esiopetukseen				
päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	63,93	0 - 73,06	100	163,93 - 236,99
perhepäivähoitaja, hoitaja kotona	63,93	0 - 73,06	100	163,93 - 236,99

Taloudellisen tukemisen lisäksi varhaiskasvatus valvoo yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien toimintaa. Valvonnassa olennaista on ohjauksellinen ja tiedotuksellinen tehtävä. Vantaan yksityisen päivähoiton käsikirjaan on kuvattu yksityisen varhaiskasvatuksen menettelytapaohjeet Vantaalla. Valvova viranomainen tekee säännöllisiä käyntejä yksityisiin päiväkoteihin, ryhmäperhepäiväkoteihin ja perhepäivähoitoon. Lisäksi palveluntuottajat kutsutaan vuosittain yksityisen varhaiskasvatuspalveluntuottajien tapaamisiin sekä varhaiskasvatuksen tulosaluepäivään. Tilaisuuksissa viestitään valtakunnallisesti ja kuntakohtaisesti ajankohtaisista asioista.

Lainsäädännön vaikutukset yksityisen hoidon tuen kuntalisään

Varhaiskasvatuslain ja yksityisen hoidon tuen lain muutokset edellyttävät yksityisen hoidon tuen kuntalisään uuden osa-aikaisen kuntalisän määrittelyä päiväkot- ja ryhmäperhepäivähoitoon, jotta yksityisen hoidon tuella tuettuun varhaiskasvatukseen osallistuvilla perheillä olisi muuttuvissa tilanteissa mahdollisuus jatkaa lain perusteluosan mukaisesti lapselle tutussa päiväkodissa tai ryhmäperhepäiväkodissa.

Mikäli yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä eivät riittävästi subventoi yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia, muodostuvat asiakasmaksut 20 tunnin palvelusta liian korkeiksi. Tällöin riskinä on, että perheet hakeutuvat enenevässä määrin kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Yksityisten palveluntuottajien näkökulmasta riskinä on, että tuottajat joutuvat taloudellisista syistä muuttamaan palvelutarjontaansa siten, että he asiakasvalinnassaan voivat huomioida vain lapset, joilla on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Riittävän suuruisella osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kuntalisällä voidaan ehkäistä lasten siirtymisiä yksityisestä varhaiskasvatuksesta kunnalliseen.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän määrittely osa-aikaiseen (20h/vko) varhaiskasvatukseen turvaa palveluntuottajien toimintaedellytyksiä muutostilanteissa. Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen tulee olla varhaiskasvatuslain 2 a §:ssä säädettyjen varhaiskasvatuksen tavoitteiden mukaista edellyttäen yksiköiltä mm. lastentarhanopettajan työajan kohdentamista osa-aikaisen palvelun edellyttämällä tavalla. Osa-aikainen varhaiskasvatus sisältää lämpimän lounaan.

Osa-aikaisen (20 h/vko) yksityisen hoidon tuen kuntalisän määrittelyn perusteeksi esitetään, että se kattaa jatkossa noin 65 % kokopäiväisen yksityisen hoidon tuen kustannuksista. Kela maksaa lakisääteistä hoitorahaa osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta 63,93 euroa kuukaudessa. Kuntalisän määräksi osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen esitetään yli 3-vuotiaiden osalta 280 euroa kuukaudessa ja alle 3-vuotiaiden osalta 440 euroa kuukaudessa.

Esityksen mukaisilla periaatteilla yksityisen hoidon tuen vuosikustannusten arvioidaan alenevan vuositasona noin 108 239 euroa.

Taulukko: Esityksen mukaiset yksityisen hoidon tuet 20 tunnin varhaiskasvatuspalveluun 1.8.2016 alkaen ovat seuraavat:

Varhaiskasvatuspalvelu	Lakisääteinen hoitoraha €/kk	Tulosidonnainen hoitolisä €/kk	Kuntalisä €/kk	Yksityisen hoidon tuki yhteensä/kk	Osuus kokopäivähoitoon tuesta
Osa-aikainen varhaiskasvatus 20 tuntia viikossa					
alle 3-vuotias lapsi					
päiväkotii, ryhmäperhepäivähoito	63,93	0 - 73,06	440,00	503,93 - 576,99	65 - 63 %
3-6-vuotias lapsi					
päiväkotii, ryhmäperhepäivähoito	63,93	0 - 73,06	280,00	343,93 - 416,96	66 - 62 %

Yksityisen perhepäivähoidon ja työsopimussuhteisen hoitajan osalta yksityisen hoidon kuntalisät säilyvät ennallaan. Vain 20 tunnin varhaiskasvatuspalveluun oikeutettuja perheitä ei Vantaalla ohjata yksityiseen perhepäivähoitoon, koska se on yksityiselle perhepäivähoitajalle taloudellisesti kannattamatonta.

Kela huolehtii lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukien maksatuksesta ja huolehtii Vantaan kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Vantaan kuntalisien maksamiseen liittyvistä tehtävistä. Kela alkaa toimia yksityisen hoidon tuen lakimuutosten mukaisesti 1.8.2016 alkaen. Vantaan kaupunki huolehtii toistaiseksi sopimuksen ulkopuolelle jäävän osapäiväisen yksityisen hoidon tuen maksatuksesta. Osapäiväisen (alle 25 h/vko) yksityisen hoidon tukea maksetaan 100 euroa kuukaudessa päiväkotihoidon alle ja yli 3-vuotiaille.

Kela laskuttaa maksamistaan tuista kaupunkia kuukausittain. Lisäksi kaupunki saa Kelalta säännöllisesti tilastot kustannuksista ja lasten yksityisen hoidon tukea saavien lasten määristä.

Osa-aikaisen kuntalisän määrittely edellyttää Kelan ja Vantaan kaupungin välisen sopimuksen päivittämistä. Sopimus tulee toimittaa Kelaan kaksi kuukautta ennen toivottua voimaantuloa.

Opetuslautakunta 14.3.2016 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että

- yksityisen hoidon tuen kuntalisä osa-aikaiseen (20 h/vko) varhaiskasvatukseen päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa yli 3-vuotiaille on 280 euroa kuukaudessa 1.8.2016 lukien
- yksityisen hoidon tuen kuntalisä osa-aikaisen (20 h/vko) varhaiskasvatukseen päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa alle 3-vuotiaille on 440 euroa kuukaudessa 1.8.2016 lukien
- yksityisen perhepäivähoidon ja perheen palkkaaman työsopimussuhteisen hoitajan osalta yksityisen hoidon kuntalisät säilyvät ennallaan

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen tulosalue ja ruotsinkielisten palvelujen tulosalue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus opetuslautakunnalle

Lisätiedot:

Kati Timo, 09 83928945, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Sari Ekholm, 09 83926030, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)